ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

ΜΑΡΤΙΟΣ 1960

Περιλήψεις ἀγορεύσεων ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τοῦ Βουλευτοῦ Ἀχαΐας ΦΩΚΙΩΝΟΣ ΖΑΪΜΗ

Ἀγόρευσις ἐπὶ τῆς προτάσεως Νόμου περὶ Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως Ἀγροτῶν. (23 Φεβρουαρίου 1960).

Φ. ΖΑΪΜΗΣ. Κύριοι βουλευταί, ὁμολογουμένως τὸ θέμα εἶναι πλέον ἐξηντλημένον μετὰ ἑξ ὁλοκλήρους συνεδριάσεις τοῦ Σώματος καὶ συνεπῶς οὐδεμίαν συμβολὴν πρὸς περαιτέρω διαφώτισιν τῆς Βουλῆς δύναται νὰ προσφέρῃ ἡ ἀγόρευσίς μου ἐπὶ τοῦ σοβαρωτάτου τούτου θέματος τῆς κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τῶν ἀγροτῶν. Ἕκαστος ἐκ τῶν συναδέλφων ἔχει ἤδη σχηματίσει γνώμην. Ἐξ ἄλλου ἐκ μέρους τῆς Νέας Πολιτικῆς Κινήσεως, ὁ συνάδελφος κ. Ἀλλαμανῆς, εἰς παρελθοῦσαν συνεδρίασιν ἐξέθεσε μὲ ἐμβρίθειαν καὶ πειστικότητα τὰς ἀπόψεις της, ὥστε νὰ μὴ δικαιολογῆται ἡ ἰδική μου εἰς τὸ Βῆμα ἄνοδος. Ἀλλ' ἐπὶ πλέον εἶναι πράγματι ἄχαρι νὰ ὁμιλῇ τις μετὰ τὸ μεσονύκτιον ἐνώπιον τοῦ ἑνὸς δεκάτου τῶν βουλευτῶν. Ἀλλὰ κύριοι συνάδελφοι, καὶ μόνος ἐὰν ἤμην ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ πιεζόμενος ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς συνειδήσεώς μου θὰ προέβαινον καὶ εἰς μονόλογον ἀκόμη μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἱκανοποιήσω μίαν ψυχικήν μου ἀνάγκην ἀνεπτύσσων δι' ὀλίγων τὰς ἀπόψεις μου καὶ τοποθετῶν ἐμαυτὸν ἔναντι τοῦ προβλήματος.

Κύριοι βουλευταί, ἡ ἀγροτικὴ τάξις, ἡ ὁποία ὡς γνωστόν, ἀποτελεῖ περίπου τὰ 2)3 τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς Χώρας μας καὶ ἡ ὁποία καλύπτει διὰ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων της τὰ 85 ο)ο περίπου τοῦ ἐξ ἐξαγωγῶν—εἰσερχομένου τῇ Χώρᾳ—συναλλάγματος, ἀπολαμβάνει ἐν τούτοις μόνον τοῦ 1)3 περίπου τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος. Πρόκειται συνεπῶς περὶ μιᾶς τάξεως πτωχῆς, μοχθούσης ἐπὶ γῆς ἐν πολλοῖς ἀγόνου, ὅπως εἶναι τὸ ἔδαφος τῆς Χώρας μας καὶ ἐχούσης μέσον κλῆρον ἀπὸ τοὺς μικροτέρους ἐν τῷ κόσμῳ. Ἐν τοῦτοις ὑπομονητικὸς καὶ λιτοδίαιτος ὁ ἀγροτικὸς πληθυσμός, οὐδέποτε ἐδημιούργησε σοβαρὰ ζητήματα εἰς τὴν Πολιτείαν, μολονότι μετέχει πάντοτε πρῶτος τόσον εἰς θυσίας αἵματος, ὅσον καὶ εἰς θυσίας διαβιώσεως.

Εἰς τὴν τάξιν αὐτὴν πρῶτος ἦλθεν ἀρωγὸς ὁ Ἐλευθέριος Βενιζέλος ὁ ὁποῖος διὰ ριζοσπαστικῶν μέτρων καὶ θεσμῶν, ὅπως ἡ ἀπαλλοτρίωσις τῶν τσιφλικίων, ἡ ἵδρυσις τῶν συνεταιρισμῶν, ἡ σύστασις τῆς Ἀγροτικῆς Τραπέζης, ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ θεσμοῦ τῆς προστασίας τῶν προϊόντων διὰ συγκεντρώσεως καὶ καθορισμοῦ τιμῶν ἀσφαλείας κτλ., ἔταμε νέας ὁδούς. Δὲν παρέλειψε δέ, κύριοι βουλευταί, ν' ἀσχοληθῇ καὶ μὲ τὸ θέμα τῶν ἀσφαλίσεων τῶν ἀγροτῶν, θεσπίσας ἐν ἄρθρῳ 3 τοῦ Νόμου 5.733 τοῦ ἔτους 1932 «περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων», διάταξιν δυνητικήν, καθ' ἣν ἡ ὁλοκληρωμένη ἀσφάλισις τῶν ἀστῶν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπεκταθῇ καθ' ὅλην τὴν Χώραν καὶ διὰ τοὺς ἀγροτοεργάτας. Δυστυχῶς ἡ διάδοχος Κυβέρνησις τοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος ἐν ἔτει 1934 περιώρισε τὴν δυνατότητα ἐπεκτάσεως διὰ τοὺς ἀγροτοεργάτας τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων εἰς μόνας τὰς περιοχὰς τῶν τεσσάρων μεγάλων πόλεων τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἐπὶ μίαν δεκαπενταετίαν, ἤτοι ἐπὶ δικτατορίας, ξενικῆς κατοχῆς καὶ συμμοριτοπολέμου, εἶχε τὸ θέμα παραγκωνισθῆ καὶ μόνον ἀπὸ τοῦ 1949 καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1950, 1951 καὶ 1952 ἐπὶ Κυβερνήσεων Κέντρου, ἀνεκινήθη ἐκ νέου, ὅπως πάρα κάτω θὰ ἴδωμεν. Ἀλλὰ προηγουμένως θὰ ἐπεθύμουν νὰ θέσω ὑπ' ὄψιν ὑμῶν τὰ ἀκόλουθα :

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἡ ἀσχολουμένη μὲ τοὺς κοινωνικοοικονομικοὺς κινδύνους τῶν ἐργαζομένων κατατάσσει αὐτοὺς εἰς πέντε κατηγορίας. Ἂς ἴδωμεν ἔναντι ποίων ἐξ αὐτῶν εἶναι ἠσφαλισμένοι οἱ ἀγρόται. Ἡ πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τοὺς κινδύνους ἔναντι τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει εἰς οὐδεμίαν χώραν ἐξασφάλισις καὶ οἱ ὁποῖοι χαρακτηρίζονται ὡς κίνδυνοι τῶν ἐν κοινωνίᾳ βιούντων. Τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἐξ ἐξωτερικῶν αἰτίων προερχόμενοι, ὡς οἱ πόλεμοι, αἱ στρατιωτικαὶ κατοχαί, οἱ ἀποκλεισμοὶ κλπ. καὶ οἱ ἐξ ἐσωτερικῶν κινδύνων, ὡς αἱ ἐπαναστάσεις, ἡ κακοδιοίκησις καὶ ἄνισος μεταχείρισις τῶν πολιτῶν, αὐθαίρετα διοικητικὰ μέτρα, οἱ ἀναδρομικοὶ νόμοι, αἱ νομισματικαὶ ἀνωμαλίαι κλπ. Ἡ δευτέρα κατηγορία περιλαμβάνει τοὺς κινδύνους, οἱ ὁποῖοι προέρχονται ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους, γεωλογικούς, ὡς οἱ σεισμοὶ καὶ αἱ κατολισθήσεις ἐδαφῶν καὶ μετεωρολογικούς, ὡς αἱ πλημμυραι, ἡ χάλαζα, οἱ παγετοί, ἡ ἀνομβρία κλπ. οἱ ὁποῖοι πλήττουν τὸ εἰσόδημα τοῦ ἀγρότου. Ἐν τῇ χώρᾳ μας δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει ὑποχρεωτικὴ ἀσφάλισις ὡς εἰς πλείστας ἄλλας χώρας συμβαίνει καὶ ὁ καθ' ὅλον τὸ ἔτος μοχθῶν Ἕλλην ἀγρότης, εὑρίσκεται εἰς τὸ ἔλεος τῶν καιρικῶν ἀντιξοοτήτων, αἱ ὁποῖαι ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν δύνανται νὰ προκαλέσουν τὴν πραγματικὴν καταστροφήν του. Ἡ τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει τοὺς ἐκ τῆς οἰκογενείας κινδύνους. Οὔτε ἔναντι τῶν κινδύνων αὐτῶν εἶναι ἠσφαλισμένος ὁ ἀγρότης, ἐν ᾧ ὁ θεσμὸς τῶν οἰκογενειακῶν ἐπιδομάτων ἤρξισεν ἤδη ἀπό τινος ἐφαρμοζόμενος ἐν Ἑλλάδι εἰς τὸν ἀστικὸν πληθυσμὸν καὶ δὴ ἐπὶ πλέον τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, αἵτινες ἰσχύουν δι' αὐτούς. Ἡ τετάρτη κατηγορία περιλαμβάνει τοὺς ἐπαγγελματικοὺς κινδύνους, ὡς ἀνεργίαν, ὑποαπασχόλησιν καὶ ἀτυχήματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ. Ἀλλὰ καὶ ἔναντι τῶν κινδύνων αὐτῶν οὐδεμίαν ἀσφάλισιν ἔχει ὁ ἀγρότης, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἀστούς, οἱ ὁποῖοι τυγχάνουν προστασίας ἔναντι αὐτῶν. Καὶ τέλος ἡ πέμπτη κατηγορία περιλαμβάνει τοὺς ἐκ φυσιολογικῶν λόγων προερχομένους καὶ μὲ τὸ ἄτομον στενῶς συνδεδεμένους κινδύνους, ὅπως τὸ γῆρας, ἡ ἀναπηρία, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἀσθένεια. Ἔναντι τῶν κινδύνων τούτων οὐδεμιᾶς προστασίας χαίρει ὁ Ἕλλην ἀγρότης, ἐξαιρέσει περιωρισμένης τοιαύτης, διὰ τὴν ἀσθένειαν, ἐνῷ ἡ μεγάλη μᾶζα τῶν ἀστῶν εἶναι ἐξησφαλισμένη καθ' ὅλων τῶν κινδύνων τούτων. Ἡ ἱστορία τῆς ἔστω καὶ περιωρισμένης ταύτης ἀσφαλείας κατὰ τῆς ἀσθενείας τῶν ἀγροτῶν ἔχει ὡς ἑξῆς :

Τὸ 1949 ἀνεκινήθη τὸ θέμα τοῦτο κατόπιν Παναγροτικῆς κινήσεως μὲ ἐπίκεντρον τὰς Σέρρας, ὅπου Συνεκροτήθη καὶ Πανελλήνιον Συνέδριον. Τὰ κόμματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συνεκινήθησαν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν δηλώσεων τῶν ἀρχηγῶν καὶ ἐκπροσώπων των, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς ἀναζωογονήσεως τοῦ θέματος ἦσαν διάφορα προσχέδια καὶ νομοσχέδια τῆς τότε Κυβερνήσεως τοῦ Κέντρου. Οὕτω τὸ σχέδιον τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ἐργασίας Ἐμμ. Λουλακάκη, τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Ὑπουργοῦ κ. Μπακατσέλου, τὸ σχέδιον τοῦ Ὑπουργοῦ Γεωργίας κ. Λαμπροπούλου καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ κ. Ἀλλαμανῆ. Καὶ τέλος ἡ γενομένη παρὰ τοῦ ὑποφαινομένου διὰ πρώτην φορὰν ὑγειονομικὴ ἀπογραφὴ τῆς Χώρας, ἧς ἐπεμελήθησαν πέντε Ὀργανισμοί, ἤτοι ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρός, τὸ Ι.Κ.Α., τὸ Ὑπουργεῖον Συντονισμοῦ καὶ ἡ Ἀμερικανικὴ Ἀποστολή, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν καὶ τὴν σύμπραξιν καὶ ἐπίβλεψιν τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας καὶ ἡ βάσει ταύτης χάραξις τῆς ἐν γένει ὑγειονομικῆς πολιτικῆς τῆς Χώρας. Ἡ ὑγκώδης αὕτη ἐργασία ἐτέθη ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὴν διάθεσιν τῆς τότε ἀντιπολιτεύσεως ὑπὸ τὸν Στρατάρχην Παπάγον εἰς τέσσαρα ἀντίτυπα μετὰ ἐπιστολῆς, περὶ τῆς προγραμματισμένης Ὀργανώσεως πρὸς ὁλοκληρωτικὴν ἀσφάλειαν καὶ ὄχι ἀσφάλισιν δι' ὅλον τὸν πληθυσμὸν κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀσθενείας. Προέβλεπον ὀκταετίαν διὰ τὴν πλήρη ἐφαρμογὴν τοῦ θεσμοῦ, λήγουσαν τὸ 1960, ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι θὰ προσετίθεντο εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας, κατ' ἔτος 200.000.000 δραχμαὶ τοὐλάχιστον. Εἶχον καὶ ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι μέτρα τόσο ριζοσπαστικά, δὲν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ μονοπλεύρων Κυβερνήσεων, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ συνόλου τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Χώρας. Δυστυχῶς ὅμως αἱ ἐφήμεροι ἐκεῖναι Κυβερνήσεις τοῦ Κέντρου, κατ' ἔτος ἐναλλασσόμεναι καὶ μὲ τὴν ἀπρόβλεπτον διάλυσιν τῆς Βουλῆς τὸ 1952 δὲν κατώρθωσαν νὰ καταστήσουν τὰ σχέδιά των νόμους τοῦ Κράτους. Ἡ δημιουργηθεῖσα ὅμως ἀτμόσφαιρα καὶ τὰ ἐπιμελῶς συγκεντρωθέντα καὶ ἐπεξεργασθέντα στοιχεῖα ἐχρησίμευσαν καὶ διηκολύνναν τὴν μετά τινα ἔτη ἐφαρμογὴν περιωρισμένης βεβαίως ἐκτάσεως ἀσφαλείας καὶ ὄχι ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀσθενείας. Λέγω περιωρισμένης, διότι καὶ τὰ ἀγροτικὰ καὶ Κοινωνικὰ Ἰατρεῖα καὶ σήμερον ἀκόμη δὲν εἶναι ὅλα ἐπηνδρωμένα, ὑστεροῦντα κατὰ 20 ο)ο τῶν συνεστημένων, ἐπίσης ἀπὸ ἀπόψεως φαρμάκων μόνον βασικὰ τινα τοιαῦτα δίδονται δωρεάν, ἀπὸ δὲ νοσηλευτικῆς περιθάλψεως ἰσχύουν ἀκόμη τὰ περὶ ἀπορίας κριτήρια τοῦ ἔτους 1952, φέροντα τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὑποφαινομένου.

Ἤδη, προεκλογικῶς τὸ Κόμμα τῶν Φιλελευθέρων ἐπανέλαβε τὴν ἐπαγγελίαν του διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀσφαλίσεως κατὰ τοῦ γήρατος δέκα περίπου ἔτη ἀπὸ τῆς ὑποβολῆς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Μπακατσέλου τοῦ σχετικοῦ νομοσχεδίου εἰς τὴν Βουλήν. Τὸ Κόμμα ὅμως τῶν Φιλελευθέρων ἀπέτυχεν εἰς τὰς ἐκλογὰς τοῦ 1958 καὶ ἤδη ὁ τότε συναρχηγός του καὶ νῦν Ἀρχηγὸς τῶν Δημοκρατικῶν Φιλελευθέρων, ὑπέβαλεν ὡς ἁπλοῦς βουλευτὴς τὴν περὶ ἧς ἡ συζήτησις πρότασιν. Τὸ περιεχόμενον τῆς προτάσεως διὰ πάντα καλόπιστον συζητητὴν, ἀποτελεῖ ἀρχὴν ἐκτελέσεως τοῦ συνόλου τῶν κοινωνικῶν μέτρων, ὑπὲρ τῆς ἀγροτικῆς τάξεως, ἐπιστημονικῶς δὲ κρινόμενον, ἀποτελεῖ μέτρον ἀσφαλείας ἢ δημοσίας ἀντιλήψεως καὶ οὐχὶ κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως, διότι δὲν προβλέπει εἰσφορὰς τῶν ἠσφαλισμένων. Οἱ ἐκατέρωθεν, Κυβερνήσεως, τουτέστιν καὶ ἀντιπολιτεύσεως, προβληθέντες ἀριθμοὶ μὲ πείθουν, ὅτι οὐδὲν ἐμπόδιον ὑπάρχει καὶ οὐδεὶς κίνδυνος διὰ τὰ δημόσια οἰκονομικά, ἰδίᾳ μετὰ τὸν περιορισμὸν τροποποίησιν, τὴν ὁποίαν ὁ προτείνων βουλευτὴς—Ἀρχηγὸς διετύπωσε τὴν προπαρελθοῦσαν Τρίτην ἐνώπιόν μας. Συνεπῶς δὲν

δύναται νὰ γίνεται λόγος περὶ ἀναλογιστικῶν μελετῶν κλπ. καὶ ἡ πρότασις θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῇ χωρὶς πολὺ πονοκέφαλον.

Πρόκειται ἄλλως τε, ὅπως ἐλέχθη, περὶ μέτρου, τὸ ὁποῖον δέον νὰ ἐνταχθῇ εἰς τὸ γενικώτερον πλαίσιον κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως τῶν ἀγροτῶν καὶ συνεπῶς οὐδεμία ἐπιφύλαξις δύναται σοβαρῶς νὰ προβάλλεται. Δυστυχῶς ἡ Κυβέρνησις κατὰ τὴν συζήτησιν ἐξεδήλωσεν περισσότερον τοῦ δέοντος ἐνδοιασμούς, ἀλλὰ τοιαῦτα ρυζοσπαστικὰ μέτρα, περιωρισμένου μάλιστα περιεχομένου, δὲν λαμβάνονται μὲ τὴν ζυγαριὰν τοῦ Φαρμακείου, διότι εἶναι μέτρα πολιτικά, τὰ ὁποῖα χρήζουν τόλμης καὶ θάρρους. Ἡ Κυβέρνησις ἀπέδειξε καὶ ἐν προκειμένῳ, ὅτι κατ' εὐφημισμὸν μόνον ἀποτελεῖ Ἐθνικὴν Ριζοσπαστικὴν Ἕνωσιν καὶ θὰ ἔπρεπε ἐφεξῆς νὰ μεταβάλῃ τὴν ἐπωνυμίαν της εἰς «Ἐθνικὴν Συντηρητικὴν Ἕνωσιν», δηλαδὴ ἀντὶ Ε.Ρ.Ε. νὰ ὀνομασθῇ Ε.Σ.Ε., διότι ἄλλως τε ἀπὸ τῆς συστάσεώς της οὐδὲν ριζοσπαστικὸν μέτρον ἔλαβεν. Ἀλλά, κύριοι βουλευταί, ἐκτὸς τῶν ὡς ἄνω ἐκτεθέντων θεωρῶ, ὅτι ὑπὸ τὰς σημερινὰς κοινωνικὰς καὶ οἰκονομικὰς συνθήκας, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀσφαλείας κατὰ τοῦ γήρατος, θ' ἀπετέλει τὴν καλλιτέραν ἐθνικὴν ἐπένδυσιν καὶ δὴ διὰ τοὺς ἑξῆς κυρίως λόγους :

1) Διότι τὸ σημερινὸν Κράτος μὲ τὴν χειρονομίαν του ταύτην θ' ἀπεδεικνύετο πραγματικὸν Κράτος Προνοίας μεριμνῶν μὲ στοργὴν διὰ τὴν παρημελημένην ἀπὸ ἀπόψεως ἀσφαλίσεως κατὰ ἀτομικῶν κινδύνων τάξιν τῶν ἀγροτῶν.

2) Θὰ ἐκαλλιτέρευεν οὐσιωδῶς τὴν διαβίωσιν 130.000 περίπου ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν καὶ τοῦτο πρὸς ὄφελος τοῦ συνόλου.

3) Θ' ἀπετέλει ἕνα ἀνασχετικὸν φραγμὸν κατὰ τῆς ἀστυφιλίας, ἡ ὁποία σήμερον μὲ τὴν ἀφόρητον οἰκονομικὴν καχεξίαν τῶν ἀστικῶν κέντρων, ἀποτελεῖ συμφορὰν, ἐνῷ εἰς περιστάσεις βιομηχανικῆς ἀνθήσεως ἀποτελεῖ ἐλλογίαν.

4) Θὰ προεκάλει τὴν μόνην προγραμματισμένην, ἀνακατανομὴν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος.

5) Διότι τὸ 1/3 περίπου τοῦ ποσοῦ τῶν χορηγηθησομένων συντάξεων θὰ ἐπανήρχετο διὰ τῆς κυκλοφορίας τοῦ χρήματος καὶ τῆς φορολογίας εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον καὶ

6) ἡ ἀρχὴ αὕτη ἐκτελέσεως θ' ἀπετέλει σοβαρὸν κίνητρον διὰ τὴν περαιτέρω ὁλοκλήρωσιν τῶν ἀσφαλίσεων διὰ τοὺς ἀγρότας.

Ἡ Κυβέρνησις πρέπει ἐν τέλει νὰ γνωρίζῃ, ὅτι ὁλόκληρος ἡ ἀγροτικὴ τάξις εὑρίσκεται ἐν ἐπιφυλακῇ μὲ συμπαραστάτην της τὸ σύνολον σχεδὸν τῆς Ἀντιπολιτεύσεως καὶ ὅτι θὰ παρακολουθήσῃ τὰς ἐνεργείας τῆς Κυβερνήσεως, συνεχίζουσα τὴν ἐπ' αὐτῆς πίεσιν, εἰς περίπτωσιν δὲ καθ' ἣν μετὰ ἐξάμηνον, ὅτε ὑπισχέσθη ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξαγγείλῃ τὰς ἀποφάσεις της, δὲν τύχῃ τὸ ἐθνικὸν αὐτὸ αἴτημα ἱκανοποιήσεως, θὰ περισφίξῃ τὸν κλοιὸν περὶ τὴν Κυβέρνησιν μέχρις ἐπιτεύξεως τῆς πλήρους πολιτικῆς τῆς ἀσφυξίας πρὸς ἐξαναγκασμόν της νὰ παραχωρήσῃ τὴν ἐξουσίαν εἰς ἑτέραν Κυβέρνησιν, διατεθειμένην ν' ἀκούσῃ τὴν φωνὴν τοῦ ἐν ἀπογνώσει διατελοῦντος ἀγρότου. (Χειροκροτήματα).

Ἀγόρευσις ἐπὶ τοῦ Συνταγματικοῦ θέματος ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὡς ἀνωτέρω προτάσεως (20 Ἰανουαρίου 1960).

Φ. ΖΑΪΜΗΣ. Κύριοι βουλευταί, δὲν ἀνέρχομαι εἰς τὸ βῆμα διὰ νὰ μὴ παρασυρθῶ εἰς μακρὰν ἀγόρευσιν, ἤτις μετὰ ὥρας συζήτησιν ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω, ὅτι θὰ κατεπόνει ἔτι περισσότερον τὸ Σῶμα. Δὲν θὰ εἰσέλθω οὔτε εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Βουλῆς οὐδὲ εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ Νομοθετήματος, θὰ περιορισθῶ εἰς τὸ καθαρῶς συνταγματικὸν θέμα.

Τὸ ἄρθρον 24 τοῦ Συντάγματος εἶναι ὡς ἐλέχθη παλαιότατον, ἰσχύον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1844, ἡ δὲ δικαιολογία τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ δὲν εἶναι ἡ καλὴ διάθεσις τοῦ κ. Πὴλ ἐξ Ἀγγλίας. Ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ ἐντεῦθεν πάντες οἱ μετασχόντες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἤρξαντο παντοιοτρόπως βαφραγωγοῦντες τὸ Ἑλληνικὸν κράτος, ζητοῦντες καὶ πολλάκις λαμβάνοντες ἀμοιβάς, βοηθήματα, συντάξεις καὶ γαίας. Τοιοῦτοι ὑπῆρξαν πολλοί, ὡς μερικοὶ πολιτικοὶ τῆς ἐπαναστάσεως, οἱ καπετανέοι, οἱ ὑπλαρχηγοὶ κλπ. Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Πὴλ ἐνέκειτο εἰς τὸ ὅτι ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις εἶχε παράσχει πολλὰ δάνεια εἰς τὸ Ἑλληνικὸν κράτος καὶ κατὰ συνέπειαν ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὴν διασφάλισιν τῶν περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ κράτους μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν κατοχύρωσιν τῶν συμφερόντων τῶν Βρεττανῶν ὁμολογιούχων. Τόσον ὁ Πὴλ ὅσον καὶ ἡ Κυβέρνησις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οὐδόλως εἶχον ὑπ' ὄψιν τὰς κοινωνικὰς ἀσφαλίσεις οὐδὲ ἠδύναντο νὰ ἀσχοληθῶσι μὲ θεσμὸν ὁ ὁποῖος ἦτο ἄγνωστος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἐζήτησαν τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ ἀγωνισταὶ τὴν προστασίαν τοῦ κράτους, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἐξ ἄλλου καὶ σήμερον πράττουν καὶ θὰ πράττουν κατὰ τὰς μεταγενεστέρας ἀνωμάλους ἐποχάς. Συνεπῶς ἡ διάταξις αὕτη τοῦ Συντάγματος ὡς τὴν προδιέγραψαν οἱ πολιτικοὶ αὐτοί, ὑφίστατο καὶ ἰσχυσεν ἐπὶ 10ετηρίδος, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1844 μέχρι τοῦ ἔτους 1927, ἀφορῶσα συντάξεις συνδεθέντων κατὰ κάποιον τρόπον διὰ ὑπηρεσίας πρὸς τὸ κράτος.

Ἐρωτᾶται τώρα, κύριοι βουλευταί, ὑπάρχει παράδειγμα προτάσεως βουλευτοῦ ἀφορώσης κοινωνικὴν ἀσφάλισιν, ἤτις νὰ κατέστη νόμος τοῦ κράτους; Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1861 μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1922, μεταξὺ τῶν ἐλαχίστων κοινωνικοῦ περιεχομένου νόμων οἱ ὁποῖοι εἶχαν ψηφισθῆ, δύο ὑπῆρξαν οἱ βασικοὶ νόμοι δι' ὧν ἐλήφθη μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἐργαζομένων τάξεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τῶν ναυτικῶν καὶ τῶν μεταλλωρύχων. Πρέπει νὰ σημειώσητε, ὅτι δὲν ὑπῆρχον ἐργάται κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, βιομηχανικοί, ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχον ἐργοστάσια, πλὴν, ὡς εἶπον, τῶν ἐργατῶν θαλάσσης καὶ τῶν μεταλλωρύχων. Οἱ ψηφισθέντες νόμοι ἀφεώρων, ὁ μὲν εἰς τὸ Ναυτικὸν Ἀπομαχικὸν Ταμεῖον ὁ δὲ ἄλλος τὴν προστασίαν τῶν μεταλλωρύχων.

Καὶ ὁ μὲ πρῶτος ἐξ αὐτῶν εἰσήχθη καὶ ἐψηφίσθη πρωτοβουλίᾳ τῆς Κυβερνήσεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ δὲ δεύτερος, ὁ περὶ προστασίας τῶν μεταλλωρύχων τοιοῦτος, ἐπροτάθη παρὰ τοῦ ἀνεξαρτήτου βουλευτοῦ Ἀττικῆς καὶ πάππου μου, Φωκίωνος Νέγρη, διακεκριμένης φυσιογνωμίας καὶ ἐξόχου ἐπιστήμονος, κοινωνιολόγου, οἰκονομολόγου καὶ μεταλλευτολόγου, ψηφιζομένου ὑπὸ τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου καὶ ἐκλεγομένου ὡς βουλευτοῦ εἰς Ἀττικήν. Ἡ πρότασις αὕτη ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φωκίωνος Νέγρη τὸ ἔτος 1900 ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὸ ἔτος 1901 καὶ ἐδημοσιεύθη ὡς ὁ Νόμος ΒΩΜΑ. Αὐτὴ ἦτο, κ. βουλευταί, ἡ νομολογία, ἡ πρακτικὴ καὶ ἡ πραγματικότης, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς δύναται νὰ διαψεύσῃ, διότι κατὰ τὸ ἔτος 1844 ὅτε ἐθεσπίσθη ἡ διάταξις ἐκ τοῦ Συντάγματος οὐδεὶς ἠδύνατο ποτὲ νὰ διανοηθῇ καὶ νὰ ὁμιλήσῃ περὶ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων. Ἡ πρώτη μεταβολὴ τούτου ἐπέρχεται τὸ ἔτος 1927 καὶ δὴ διὰ τὴν διάταξιν τοῦ Συντάγματος διὰ τὴν ὁποίαν ἠρώτησε σχετικῶς καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, διατί ἐθεσπίσθη. Ἀλλά, κ. βουλευταί, ἐπὶ δημοκρατίας, τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ἤσκει ἡ Βουλὴ καὶ ἡ Γερουσία καὶ οὐχὶ ὁ Βασιλεύς. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ἀπηλείθη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 24 μεταφερθεῖσα ἀπὸ τὸ περὶ διακρίσεως ἐξουσιῶν κεφάλαιον εἰς τὸ περὶ Νομοθετικῆς ἐξουσίας. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ Οἰκουμενικὴ Κυβέρνησις ἐπεχείρησε τὴν κατοχύρωσιν ἰδιαιτέρως τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διὰ τῆς εἰσαγωγῆς σχετικῶν διατάξεων εἰς τὰ ἄρθρα 49 καὶ 57 τοῦ Συντάγματος. Μετεφέρθη ὅμως, ὡς εἶπον, τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 24. Ὁ Καφαντάρης ἐπεδίωξεν τότε μίαν ἔτι μεγαλυτέραν κατοχύρωσιν τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, οὕτως ὥστε νὰ δυνηθῇ οὗτος νὰ ἀνταπεξέλθῃ ἐναντι τῶν ἄλλων συνυπουργῶν του καὶ ἀρχηγῶν κομμάτων ἐχόντων ποικίλας ἐπιδιώξεις πολιτικὰς εἰς τὰ καθ' ἕκαστα Ὑπουργεῖα των. Ὅταν ἀνεθεωρήθη τὸ Σύνταγμα τὸ 1952, ἡ διάταξις 57 παρέμεινεν ὡς δευτερεύουσα, δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 24 ἐπανακενταχθεῖσα ἀφορῶσα εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἐξουσιῶν εἶναι καὶ ἡ κατισχύουσα. Ἡ ἑτέρα διάταξις παραμένει ὡς διάταξις ἑρμηνευτική, ὡς περισσότερον ἐντέρνα κόρπορις, ἐνδιαφέρουσα τὴν Κυβέρνησιν.

Πέραν αὐτῶν, κ. βουλευταί, ἡ ἔννοια τῆς λέξεως σύνταξις οὐδέποτε ἔκτοτε μετεβλήθη. Παρέμεινεν ἡ αὐτή, ὡς αὐτὴ ἰσχυσε καὶ ὡς ἰσχύει σήμερον εἰς τὸ Σύνταγμα τοῦ 1952. Ἡ λέξις σύνταξις ἐν τῷ Συντάγματι προϋποθέτει ἐξηρτημένην ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὸ δημόσιον καὶ ἀναμφισβητήτως δὲν ἀφορᾷ τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλισιν.

Κύριοι βουλευταί, αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δηλώσω ἐνώπιον τοῦ Σώματος, ὅτι κατὰ τὴν ἰδικήν μου τοὐλάχιστον ἀντίληψιν οἱαδήποτε ψηφοφορία δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κλείσῃ ὁριστικῶς τὸ θέμα δι' ὃ καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἐπικρίνω τὴν ἐνέργειαν αὐτήν. Ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ Σύνταγμα ἐπιτρέπει τὴν ὑποβολὴν οἱαδήποτε προτάσεως νόμου ἀφορῶσαν τὴν κοινωνικὴν ἀσφάλισιν, αὐτὴ εἶναι ἡ γνώμη μου NTE LEGE LATA, παραμένει δὲ τὸ ζήτημα NTE LEGE FERENTA ποῖαι τοιοῦτοι τροποποιήσεις νὰ ἐπενεχθοῦν εἰς τὸ Σύνταγμα. Τὸ γε νῦν ἔχον τὸ ζήτημα θεωρῶ λελυμένον, πᾶσαν δὲ ἄλλην ἑρμηνείαν ἀντίθετον, θεωρῶ βεβιασμένην καὶ ἀντισυνταγματικήν.

Ἀγόρευσις ἐπὶ τοῦ Προϋπολογισμοῦ τῆς Βουλῆς (17 Δεκεμβρίου 1959)

Φ. ΖΑΪΜΗΣ. Κύριε Πρόεδρε, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Βουλῆς παρατηρῶ ἐγγεγραμμένον ἐν κονδύλιον εἰς τὸ ἄρθρον 2ον τοῦ κεφαλαίου Γ'. Ἡ πίστωσις αὕτη ἀφορᾷ ἐπιδόματα ἐπιτροπῶν.

Κύριε Πρόεδρε, ὁ κοινοβουλευτισμὸς βάλλεται καὶ διαβάλλεται καὶ ἐν ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων εἶναι ὅτι κατ' ὁμοφωνίαν οἱ βουλευταὶ ψηφίζουν ἐπιδόματα κλπ. Αὐτὸ πρέπει νὰ σταματήσῃ καὶ οἱ βουλευταὶ θὰ πρέπει νὰ μὴ λαμβάνουν τὰ ἐπιδόματα αὐτά, ἀλλὰ νὰ περιορίζωνται εἰς τὰς ἀποζημιώσεις των. Ἔχομεν καθῆκον νὰ δώσωμεν μίαν ἀπάντησιν εἰς τὰς κατηγορίας αὐτὰς χάρν τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ καὶ θὰ τὴν δώσωμεν μὲ μίαν χειρονομίαν διαγράφοντες τὴν διάταξιν αὐτὴν ἀπὸ τὸν προϋπολογισμὸν τῆς Βουλῆς. Ἀλλ' ὄχι μόνον αὐτό, κ. Πρόεδρε, οἱ βουλευταὶ λαμβάνουν μίαν ἀποζημίωσιν κατὰ μῆνα. Τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα ὡς γνωστόν, δὲν εἶναι ἐπάγγελμα καὶ ἡ ἀποζημίωσις τὴν ὁποίαν λαμβάνει τοῦ δίδεται δι' ἔξοδα κινήσεως καὶ διὰ καλυτέραν ἄσκησιν τῶν πολιτικῶν του ὑποχρεώσεων.

Πέραν αὐτοῦ οἱ βουλευταὶ δὲν πρέπει νὰ λαμβάνουν ἐπιδόματα. Νομίζω λοιπὸν ὅτι ἡ Νομοθ. Ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία κατήντησε νομοθετ. ταχυπιεστήριον, θὰ πρέπει νὰ παύσῃ νὰ ἀποτελῇ καὶ ἕνα μέσον παροχῆς ἐπιδομάτων εἰς τοὺς βουλευτάς. Νομίζω λοιπὸν ὅτι πέραν ἀπὸ τοῦ νὰ συζητοῦμεν περὶ τροποποιήσεως τοῦ Κανονισμοῦ, ὀφείλομεν νὰ προβῶμεν εἰς μίαν χειρονομίαν ὁμόφωνον καὶ νὰ ἀποδείξωμεν εἰς τὴν μᾶζαν ἡ ὁποία πάσχει ὅτι ὁ βουλευτὴς ἐργάζεται καὶ κοπιάζει χωρὶς ἐπιδόματα ἀρκούμενος εἰς τὴν ἀποζημίωσίν του. Αὐτὰ εἶχον νὰ εἴπω καὶ προτείνω τὴν διαγραφὴν τῆς διατάξεως.